

**UDSKRIFT
AF
ØSTRE LANDSRETS DOMBOG**

D O M

Afsagt den 7. januar 2020 af Østre Landsrets 2. afdeling
(landsdommerne Kaspar Linkis, Peter Thønnings og Nina Fischer Rønde (kst.) med
domsmænd).

2. afd. nr. S-3728-18:

Anklagemyndigheden

mod

H. Skjøde Knudsen A/S

(advokat Michael Clemmensen, privat antaget)

Jorton A/S

(advokat Jesper Kaltoft, privat antaget)

(cpr.nr. *)

(advokat Jan Hollmén Olesen, besk.)

(cpr.nr. *)

(advokat Vilhelm Dickmeiss, besk.)

Dom afsagt af Retten i Odense den 12. december 2018 (10-2399/2018) er anket af anklagemyndigheden med påstand om domfældelse efter anklageskriftet.

H. Skjøde Knudsen A/S, Jorton A/S, og har alle
påstået stadfæstelse.

Østre Landsret har ved kendelse af 11. marts 2019 afvist anklagemyndighedens anke vedrørende sagens forhold 5 mod medtiltalte , jf. retsplejelovens § 914, stk.

1, nr. 4, jf. § 902, mens en påstand om afvisning af ankens forhold 1 og 2 mod Jorton A/S og H. Skjøde Knudsen A/S ikke blev taget til følge.

Forklaringer

Der er i landsretten afgivet supplerende forklaring af _____ og _____

Der er endvidere afgivet forklaring af Jorton A/S' partsrepræsentant, _____, og H. Skjøde Knudsen A/S' partsrepræsentant, _____, samt af vidnerne _____, _____ og _____

De i byretten af medtiltalte _____ og vidnerne _____ og _____ afgivne forklaringer er dokumenteret i medfør af retsplejelovens § 923.

_____ har som processuel repræsentant for tiltalte Jorton A/S forklaret blandt andet, at _____ i selskabet.

_____ Jortons omsætning var i 2018 cirka _____ kr., og selskabet havde i 2018 cirka _____ ansatte. Selskabet har _____ regionale byggeafdelinger rundt i landet og desuden _____ broafdelinger. Dette var også situationen i 2013.

Som en uskreven tommelfingerregel skal de regionale afdelingsledere drøfte afgivelsen af tilbud på over _____ kr. med direktionen.

_____ blev ansat i Jorton som _____. I marts-juli 2012 var _____ i perioden august 2012 til august 2013 refererede _____ til _____

Jortons tilbud af 19. marts 2012 vedrørende entreprisen på SDU Odense blev afgivet, mens _____ og tilbuddet var dermed formelt set _____ an- svar. Tilbuddet blev underskrevet af _____ Til- buddet på fagentreprisen vedrørende Sanderumskolen kunne afgives af _____ som var _____ på daværende tidspunkt.

var ansat i Jorton

kunne selv indhente mureropgaver fra faste kunder og afgive tilbud på licitationer og indbudte opgaver. ville kunne afgive et tilbud som det, der blev afgivet vedrørende murerentreprisen på Sanderumskolen på godt kr. Det er ikke umiddelbart til at se, hvem der har underskrevet Jortons tilbud gengivet i ekstrakten side 410.

Vedrørende forhold 1 og foreholdt ekstrakten side 264-265, mails af 10. og 12. marts 2012, har partsrepræsentanten forklaret, at har svært ved at vurdere baggrunden for de pågældende mails. Det angår muligvis drøftelser vedrørende et tilbud på en underentreprise. kan ikke vurdere, hvorfor der blev sendt en tilbudsliste på kun 2 sider med alene sumpriser. Man vil som hovedentreprenør benytte bygherrens udbudsmateriale ved indhentelse af tilbud fra en underentreprenør. har aldrig korresponderet med og kendte ikke til det pågældende udbud. Man kan ikke alene ud fra de 2 sider med sumpriser udarbejde et fuldt tilbud.

Vedrørende forhold 2 og foreholdt ekstrakten side 337, mail af 19. marts 2012, har partsrepræsentanten forklaret, at dette ikke ”ser så kønt ud”. ville nok bede om en forklaring på en sådan mail. Det ser ikke ud til at angå en underentreprise.

Vedrørende forhold 3 har partsrepræsentanten forklaret, at tilbudsgivning for den pågældende opgave ville henhøre under eller kompetence. Korrespondancen kunne angå en underentreprise. Foreholdt ekstrakten side 212, sidste afsnit, politirapport af 16. december 2016, forklarede at vedstår det anførte – dog at regnede med, at der var tale om en offentlig licitation, men siden er blevet oplyst om, at der var tale om en indbudt licitation. Ved indbudte licitationer er man typisk ikke bekendt med identiteten på de øvrige budgivere. En opgave, som den anførte, der indbefatter facadeisolering og oppudsning, vil Jorton typisk ikke selv udføre og afgive tilbud på. Hvert enkelt facadeisoleringssystem har egne særlige retningslinjer for fin- og tyndpuds, og det samme gælder montagen af væv til armering, jf. også udbudsbetingelserne i ekstrakten side 395. Foreholdt, at der er tale om en fagentreprise, som efter udbudsbetingelserne tildeles den lavestbydende, og forespurgt hvordan Jorton efter modtagelsen af H. Skjøde Knudsens bud,

kunne forestille sig at vinde entreprisen, forklarede at det ikke var givet, at H. Skjøde Knudsen eller Odense Bygningsentreprise ville afgive et eget tilbud på licitationen.

Foreholdt ekstrakten side 407 og 432 tilbudsblanketter, forklarede partsrepræsentanten, at Jortons tilbud er cirka % højere end H. Skjøde Knudsens tilbud, og at denne difference kan udgøre styrestillæg for en antaget underentreprenør.

har som processuel repræsentant for tiltalte H. Skjøde Knudsen A/S
forklaret blandt andet, at og blev tilknyttet virksomheden i

Der er cirka medarbejdere ansat i virksomheden, enten i regi af Odense Bygningsservice A/S eller H. Skjøde Knudsen A/S. H. Skjøde Knudsen A/S er udførende entreprenør, og Odense Bygningsservice A/S udfører bygningsservice. Selskaberne blev fusioneret i 2012. I 2017 blev Odense Bygningsservice A/S på ny etableret som et selvstændigt selskab. H. Skjøde Knudsen A/S' omsætning i 2018 udgjorde kr.

blev ansat af H. Skjøde Knudsen

Selskabets salg hidrører fra direkte salg eller deltagelse i licitationer. Kalkulationsafdelingen har afgørende betydning. I 2012 var selskabets omsætning godt kr. En gennemsnitlig entrepriseopgave for selskabet i 2012 havde en budsum i spændet mellem og kr. – kan ikke huske den præcise fordeling. Store ordrer løber over flere år og kan have en højere værdi. førte ikke tilsyn med kalkulationsafdelingens arbejde.

Forespurgt til sin vurdering af forløbet i forhold 1-3, har forklaret overordnet, at forhold 1-2, synes at angå den situation, at kontaktede Jorton for at få oplyst priser, og forhold 3 synes at angå, at der er afgivet et underentreprisebud. kendte ikke til forholdene, da de fandt sted, og er først blevet gjort bekendt med forholdene i forbindelse med myndighedernes kontrolbesøg.

Foreholdt fra ekstrakten side 268, mail sendt den 12. marts 2012, kl. 08.18 fra

til (forhold 1), har forklaret, at ikke erindrer at have set den pågældende mail. Foreholdt at der af H. Skjøde Knudsen A/S blev afgivet bud den 12. marts 2012 kl. 11.07, og at tilbudsblanketten er underskrevet af , har forklaret, at ikke erindrer at have underskrevet det pågældende tilbud. Alle tilbud over kr. skulle underskrives af , hvis var i huset.

Foreholdt ekstrakten side 356-357, tilbud af 19. marts 2012 vedrørende entreprisen SDU – OU41, Odense (forhold 2), med vidnets underskrift har forklaret, at ikke erindrer dette tilbud – selskabet afgav på daværende tilbud mellem tilbud om året.

Foreholdt ekstrakten side 413, tilbudsblanket vedrørende entreprisen Odense kommune Lean 2013, Sanderumsskolen, har partsrepræsentanten forklaret, at ikke var klar over, at virksomheden afgav tilbuddet, og at først blev bekendt med tilbuddet i forbindelse med

Selskabet Odense Bygningsservice A/S blev etableret i 2010 og havde til huse på Industrivej i Odense syd. H. Skjøde Knudsen A/S havde da lokaler i Skalbjerger på Vestfyn. Siden november 2016 har de to virksomheder haft fælles adresse i Odense. I 2013 havde de to virksomheder forskellige profiler og varetog opgaver for forskellige kunder.

Foreholdt forklaring for byretten om antallet af tilbudssager har partsrepræsentanten forklaret, at ikke husker de nøjagtige tal, men at umiddelbart kan tiltræde det anførte.

En række entrepriser vedrørende renoveringen af byggeriet i Korsløkkeparken var udslagsgivende for H. Skjøde Knudsen A/S var prækvalificeret til denne entreprise, men undlod efter nærmere overvejelse at afgive tilbud.

redegjorde for de gode grunde til, at H. Skjøde Knudsen havde afstået fra at give tilbud

I H. Skjøde Knudsens administration var der den gang ansat økonomimedarbejdere, kalkulationsmedarbejdere og vidnet selv. Derudover var der ansat cirka medarbejdere i projektafdelingen og cirka timelønnede håndværkere.

Arbejdsgangen i 2012 – som siden er blevet ændret – var således, at typisk forud for en tilbudsafgivelse ville tale kort med og herefter underskrive det færdige tilbud. erindrer ikke, at med har haft samtaler om afgivelsen af tilbuddene i forhold 1 og 2. I dag har man etableret en mere fast og grundig procedure for udarbejdelse og gennemgang af tilbud.

Da så dokumenterne vedrørende entreprisen i forhold 3 anså det som vedrørende et underentreprisetilbud Foreholdt at det var H. Skjøde Knudsen A/S, der afgav tilbuddet, men at bygherren – Odense kommune – registrerede Odense Bygningsservice A/S som budgiver, har forklaret, at kommunen må have anset tilbuddet for afgivet af Odense Bygningsservice.

Tiltalte har supplerende forklaret blandt andet, at blev ansat i H. Skjøde Knudsen.

En kalkulationsafdeling er alfa og omega i en entreprenørvirksomhed. Direktøren i H. Skjøde Knudsen skulle typisk underskrive virksomhedens tilbud. Det gælder også tilbuddene i forhold 1 og 2.

En ”lånepris” er en betegnelse af en særlig hjælp til at afgive et tilbud, som man ikke ønsker at vinde. Det var tilfældet for H. Skjøde Knudsens tilbud i forhold 1 og 2. Der var således tale om proforma tilbud, som blev afgivet til SDU for at H. Skjøde Knudsen kunne ”vise flaget”. I forhold 3 angik det en pris på murerarbejde, hvilket ikke er vidnets speciale. sendte i forhold 3 H. Skjøde Knudsens pris til Jorton som ”gengæld” for de to foregående sager. regnede med, at Jorton ville afgive et pro formatilbud.

Der var ikke tid til at beregne tilbuddene i entrepriserne i forhold 1 og 2. Der var ikke mandskab eller tid på kontoret til at nå de mange arbejdsopgaver. Det var instruksen, at der

skulle afgives tilbud i de udbud, som virksomheden modtog – dog med enkelte undtagelser.

I forhold 2 undrede sig over Jortons konkrete tilbudte pris og den ”lånepris”, som modtog fra Jorton. er ikke klar over, hvorfor Jorton disponerede på den måde.

kan ikke erindre detaljer i forløbet vedrørende forhold 3. Det er muligt, at henvendelse angik et tilbud på en underentreprise.

Tiltalte har supplerende forklaret blandt andet, at var ansat i Jorton. varetog traditionelle murerformandsopgaver på pladserne, stod for materialeindkøb og havde ansvar for kvalitetssikring. Han havde medarbejdere under sig. refererede til sin afdelingschef. har ikke deltaget i direktionsmøder. Det var som regel afdelingschefen, der skrev under på tilbud, men der var ikke særlige retningslinjer for dette.

Han har ikke underskrevet Jortons tilbud omhandlet af forhold 3, gengivet i ekstrakten side 410. Det ligner heller ikke umiddelbart underskrift. Eftersom en anden end tiltalte har underskrevet, kan denne person have været ”inde over” ved Jortons afgivelse af tilbud.

ser det sådan, at bad H. Skjøde Knudsen A/S om et underentreprisetilbud. Foreholdt ekstrakten side 406, mails af 20. august 2013 vedrørende fremsendelse af tilbud, forklarede vidnet, at ikke husker baggrunden for de pågældende mails. tillagde Jortons dækningsbidrag til H. Skjøde Knudsen A/S’ tilbud.

Det er korrekt, at der i Jorton og H. Skjøde Knudsens tilbud på murerentreprisen vedrørende Sanderumskolen var taget forskellige forbehold.

Vidnet har forklaret blandt andet, at er uddannet bygningsingeniør. har været ansat i forskellige entreprenørvirksomheder blandt andet , hvor var kollega med blev ansat i

Jorton. Foreholdt Jortons oplysninger
om dette har vidnet forklaret, at
for Jortons afdeling i Odense.

refererede til

Vedrørende forhold 1 forklarede vidnet, at havde kommunikation til
om SDU-entreprisen i Kolding. ringede og spurgte, om Jorton kunne hjælpe
med et tilbud på entreprisen vedrørende SDU i Kolding. Dette lå udenfor vidnets ”pastor-
rat”, og henviste derfor til

Vedrørende forhold 2 og foreholdt mail af 19. marts 2012,
ekstrakten side 337, forklarede vidnet, at ikke mindes at have været en del af den på-
gældende korrespondance. Foreholdt afhøringsrapport gengivet i ekstrakten side 234, 2.
afsnit, forklarede vidnet, at var inde i sagen vedrørende udarbejdelsen af tilbuddet, som
kontrollerede, men kendte ikke til korrespondance
med

Vedrørende forhold 3 forklarede vidnet, at ikke har talt med om, at
skulle ”låne” en pris af har underskrevet det
pågældende tilbud, men ”granskede” ikke tilbuddet. opgave var at
beregne tilbud og stå for murerne ”ude i marken”.

Vidnet har forklaret blandt andet, at husker entreprisen
vedrørende SDU ”OU41” omhandlet i sagens forhold 2. Foreholdt sin mail af 19. marts
2012 med vedhæftning, forklarede vidnet, at mener, at vidnet for Jorton havde lavet
beregning på tilbuddet i sagen. Herefter fik de en opringning fra H. Skjøde Knudsen, som
sagde, at de ikke kunne nå at beregne tilbud, og hvis de ikke afgav et tilbud, ville de ikke
igen blive indbudt af bygherren. Som skrevet i mailen forventede vidnet, at H. Skjøde
Knudsen A/S ville afgive en højere pris end Jorton – op til %. Det var
som instruerede vidnet i at sende materialet til kendte ikke
forud for afsendelsen af mailen den 19. marts 2012 og har ikke siden haft
kontakt til

Vidnet har forklaret blandt andet, at har ikke som tilbudsgiver udfærdiget tilbud vedrørende murerarbejde. var ansat hos og virkede som for Odense kommune i forbindelse med entrepriser vedrørende energirenovering af kommunens bygninger under det såkaldte "Energy Lean 2013"-projekt. Foreholdt ekstrakten side 379, entreprenørliste, forklarede vidnet, at dette er en liste over de entreprenører, som vurderede kunne "løfte" opgaverne. Flere entreprenører var kendt af Odense kommune i forvejen. kontaktede de pågældende entreprenører på forhånd og bad dem tilkendegive, om de var interesserede i at blive optaget på entreprenørlisten med henblik på at afgive tilbud. Entreprenørerne fik i den forbindelse ikke udleveret udbudsmaterialet.

Foreholdt ekstrakten side 386, mail af 12. juli 2013 fra har vidnet forklaret, at vidnet har udfærdiget den del af udbudsmaterialet, der angår klimaskærmen, herunder murerentreprisen. Det var et bevidst valg fra side, at de indbudte entreprenører ved udsendelsen af udbudsmaterialet ikke skulle kunne se, hvem der ellers var indbudt til at afgive tilbud.

Foreholdt ekstrakten side 413-414, tilbudsliste udfyldt af H. Skjøde Knudsen A/S, har vidnet forklaret, at mureropgaven overordnet set var en simpel opgave. Det var ikke en opgave, der krævede speciel ekspertise at udføre. har i professionelt regi ikke befattet sig med at pudse facader. Foreholdt ekstrakten side 395 fra udbudsmaterialet, har vidnet forklaret, at henvisningen "Iht. facadeisoleringssystem" er en reference til producentens anvisninger. Dette er hensigtsmæssigt for både rådgiver og tilbudsgiver.

Foreholdt ekstrakten side 246, afhøringsrapport af 19. august 2019, har vidnet forklaret, at ikke på forhånd var klar over, om Jorton havde specifikke erfaringer vedrørende facadeisoleringsopgaver. Det ville ikke være hensigtsmæssigt for bygherren, hvis de indbudte fagentreprenører gik sammen om at give tilbud på at løse opgaverne. Foreholdt ekstrakten side 407 og 431, tilbud fra H. Skjøde Knudsen A/S og licitationsresultat med Odense Bygningsservice som budgiver, har vidnet forklaret, at Odense Bygningsservice og H. Skjøde Knudsen A/S havde samme CVR-nummer, og at man hos kommunen nok har regnet med, at Odense Bygningsservice var budgiveren.

Personlige oplysninger

Landsrettens begrundelse og resultat

Skyldspørgsmålet

Forhold 1:

Landsretten finder, at de tiltalte selskaber er skyldige i forsætligt at have samordnet praksis mellem virksomheder i samme omsætningsled, der direkte eller indirekte havde til formål at begrænse konkurrencen, idet de – i overensstemmelse med landsrettens bedømmelse af de nærmere omstændigheder i tiltalen som angivet nedenfor – udvekslede oplysninger om priser og visse vilkår for entreprisen, jf. konkurrencelovens § 6, stk. 1, jf. stk. 3.

Landsretten har herved henset til og lagt vægt på indholdet af de udvekslede mails af 10. og 12. marts 2012 mellem _____ på den ene side og _____ og _____

på den anden side sammenholdt med forklaringerne fra _____

og _____. Det er herunder bevist,

at _____ efterspurgte og den 12. marts 2012 modtog fra _____

Jorton A/S' tilbudsliste vedrørende entreprisen SDU Kolding, at _____ samme dag videresendte denne ved en mail til _____ med den ledsagende

kommentar, "Så har vi modtaget tilbuddet fra Jorton. Der er lagt 600.000,- på byggepladsen. Alle øvrige beløb skal tilrettes så det ikke ligner hinanden. Vi kan sammen gå listen igennem", at _____ senere samme dag underskrev H. Skjøde Knudsen A/S' tilbud, som blev indgivet, at dette tilbud var højere end Jorton A/S' tilbud, og at

Jorton A/S var lavestbydende ved udbuddet.

Landsretten finder, at en fremgangsmåde, som den anførte, med en forudgående udveksling og tilpasning af tilbudspriser mellem to bydende, direkte eller indirekte har til formål

at begrænse konkurrencen og objektivt bedømt rummer et betydeligt konkurrenceskadeligt potentiale. Landsretten har herved fundet det bevist og lagt vægt på, at i hvert fald den ene tilbudsgiver efter koordinering med den anden tilbudsgiver reelt har afstået fra at byde og på skrømt har afgivet et tilbud med en så høj samlet pris, at tilbuddet ikke var lavest, men dog fremstod realistisk, og at udbudsgiveren herved åbenbart blev vildledt ved at blive betrygget i, at der havde været tale om en reel budkonkurrence mellem et større antal bydende, end tilfældet var.

De anførte forhold kan tilregnes H. Skjøde Knudsen A/S' ledende medarbejder
og Jorton A/S' medarbejder som forsætlige og dermed de
tiltalte selskaber, jf. straffelovens § 27, stk. 1.

Forhold 2:

Landsretten finder, at de tiltalte selskaber er skyldige i forsætligt at have samordnet praksis mellem virksomheder i samme omsætningsled, der direkte eller indirekte havde til formål at begrænse konkurrencen, idet de – i overensstemmelse med landsrettens bedømmelse af de nærmere omstændigheder i tiltalen som angivet nedenfor – udvekslede oplysninger om priser og visse vilkår for entreprisen, jf. konkurrencelovens § 6, stk. 1, jf. stk. 3.

Landsretten har herved lagt vægt på indholdet af de udvekslede mails af 16. og 19. marts 2012 – kun cirka en uge efter de handlinger, der er omfattet af forhold 1 – mellem
og sammenholdt med forklaringerne fra
og

Det findes herunder bevist, at efterspurgt og den 19. marts 2012 fra modtog Jorton A/S' tilbudsliste med samtlige sum- og delpriser vedrørende entreprisen SDU byggeafsnit OU41 på 18 sider, at i forbindelse med fremsendelsen af tilbudslisten skrev blandt andet: ”og jeg er lige blevet enige om, at du jo kan lægge % på vores tilbud - og give en æggekeg på Boulevardkroen en af dagene. ;)”, at samme dag underskrev H. Skjøde Knudsen A/S' tilbud, som blev indgivet, og at dette tilbud var højere end Jorton A/S' tilbud.

Landsretten finder i lighed med bedømmelsen i forhold 1, at en fremgangsmåde, som den anførte, med en forudgående udveksling og tilpasning af tilbudspriser mellem to bydende, direkte eller indirekte har til formål at begrænse konkurrencen og objektivt bedømt rummer

et betydeligt konkurrenceskadeligt potentiale. Landsretten har herved fundet det bevist og lagt vægt på, at i hvert fald den ene tilbudsgiver efter koordinering med den anden tilbudsgiver reelt har afstået fra at byde og på skrømt har afgivet et tilbud med så høj en samlet pris, at tilbuddet ikke var lavest, men dog fremstod realistisk, og at udbudsgiveren herved åbenbart blev vildledt ved at blive betrygget i, at der havde været tale om en reel budkonkurrence mellem et større antal bydende, end tilfældet var.

De anførte forhold kan tilregnes H. Skjøde Knudsen A/S' ledende medarbejder ' og Jorton A/S' medarbejdere og som forsætlige og dermed de tiltalte selskaber, jf. straffelovens § 27, stk. 1.

Forhold 3:

Landsretten finder, at de tiltalte selskaber er skyldige i forsægtigt at have samordnet praksis mellem virksomheder i samme omsætningsled, der direkte eller indirekte havde til formål at begrænse konkurrencen, idet de – i overensstemmelse med landsrettens bedømmelse af de nærmere omstændigheder i tiltalen som angivet nedenfor – udvekslede oplysninger om priser og visse vilkår for entreprisen, jf. konkurrencelovens § 6, stk. 1, jf. stk. 3.

Landsretten har herved lagt vægt på indholdet af de udvekslede mails af 20. august 2013 mellem ' og sammenholdt med forklaringerne fra

og

Det findes herunder bevist, at i mail af 20. august 2013 til anførte blandt andet: "Jf. vores samtale kan du sende det aftalte på mailen til mig", at ved mail af 20. august 2013 til sendte H. Skjøde Knudsens A/S' tilbudsliste vedrørende murerentreprisen på Sanderumsskolen, at i forbindelse med fremsendelsen af tilbudslisten skrev: "Hej Til orientering", at Jorton A/S' områdeleder samme dag underskrev Jorton A/S' tilbud, som blev indgivet, og at dette tilbud var højere end H. Skjøde Knudsen A/S' tilbud.

Landsretten bemærker, at det ikke kan lægges til grund, at der var tale om, at H. Skjøde Knudsen – der selv afgav tilbud – ved fremsendelsen af sit tilbud til Jorton, afgav et underentreprisebud til Jorton. Kommunikationen mellem og den 20. august 2013 godtgør efter landsrettens vurdering, at begge parter var klar

over, at den anden part deltog i licitationen vedrørende entreprisen, som bygherren havde udbudt i en række fagentrepriser.

Landsretten finder i lighed med bedømmelsen i forhold 1 og 2, at en fremgangsmåde, som den anførte, med en forudgående udveksling og tilpasning af tilbudspriser mellem to bydende, direkte eller indirekte har til formål at begrænse konkurrencen og objektivt bedømt rummer et betydeligt konkurrenceskadeligt potentiale. Landsretten har herved fundet det bevist og lagt vægt på, at i hvert fald den ene tilbudsgiver efter koordinering med den anden tilbudsgiver reelt har afstået fra at byde og på skrømt har afgivet et tilbud med så høj en samlet pris, at tilbuddet ikke var lavest, men dog fremstod realistisk, og at udbudsgiveren herved åbenbart blev vildledt ved at blive betrygget i, at der havde været tale om en reel budkonkurrence mellem et større antal bydende, end tilfældet var.

De anførte forhold kan tilregnes H. Skjøde Knudsen A/S' ledende medarbejder
og Jorton A/S' – i den foreliggende sammenhæng – ledende medarbejder
som forsætlige og dermed de tiltalte selskaber, jf. straffelovens § 27.

Særligt efter det for landsretten oplyste om forholdets omfang og skadevirkninger – herunder oplysningerne om budgivningen vedrørende den omhandlede enkeltstående fagentreprise, fagentreprisens økonomiske omfang samt de involverede parter handlede måde – finder landsretten, at der ikke er tilstrækkeligt grundlag for at kvalificere forholdet som en kartelaftale af grov beskaffenhed, som omhandlet i konkurrencelovens § 23, stk. 3, jf. stk. 4, jf. § 6, stk. 1, jf. stk. 3.

Forhold 4:

findes skyldig i tiltalen vedrørende overtrædelse af konkurrencelovens § 6, stk. 1, jf. stk. 3, jf. straffelovens § 23, i overensstemmelse med bevisresultatet i forhold 1 og 2.

Forhold 6 og 7:

og findes i de omhandlede forhold skyldig i tiltalen vedrørende overtrædelse af konkurrencelovens § 6, stk. 1, jf. stk. 3, jf. straffelovens § 23, i overensstemmelse med bevisresultatet i forhold 3.

Sanktion

Det bemærkes, at straffen vedrørende sagens forhold 1, 2 og 4 fastsættes efter de dagældende bestemmelser i konkurrenceloven og dermed ikke efter de ved lov nr. 1385 af 23. december 2012 indførte skærpelser af straffen for visse overtrædelser af loven.

Straffen for tiltalte H. Skjøde Knudsen A/S fastsættes til en bøde på 2.000.000 kr., jf. konkurrencelovens § 23, stk. 1, nr. 1, jf. stk. 4, jf. § 6, stk. 1. Landsretten finder, at forhold 1 og 2 særligt henset til størrelsen af de involverede økonomiske værdier må anses for alvorlige overtrædelser af konkurrenceloven, og at forhold 3 efter en samlet vurdering, herunder henset til at der er tale om en enkeltstående fagentreprise af et relativt beskedent økonomisk omfang, må anses for en mindre alvorlig overtrædelse af konkurrenceloven. Ved bødefastsættelsen har landsretten navnlig henset til forholdenes karakter og grovhed, de involverede værdier og det oplyste om selskabets omsætning – herunder i relation til forhold 1 og 2 det oplyste om selskabets omsætning i 2012.

Straffen for tiltalte Jorton A/S fastsættes til en bøde på 3.000.000 kr., jf. konkurrencelovens § 23, stk. 1, nr. 1, jf. stk. 4, jf. § 6, stk. 1. Landsretten finder, at forhold 1 og 2 særligt henses til størrelsen af de involverede økonomiske værdier må anses for alvorlige overtrædelser af konkurrenceloven, og at forhold 3 efter en samlet vurdering, herunder henses til at der er tale om en enkeltstående fagentreprise af et relativt beskedent økonomisk omfang, må anses for en mindre alvorlig overtrædelse af konkurrenceloven. Ved bødefastsættelsen har landsretten navnlig henses til forholdenes karakter og grovhed, de involverede værdier og det oplyste om selskabets omsætning – herunder i relation til forhold 1 og 2 det oplyste om selskabets omsætning i 2012.

Straffen for fastsættes, jf. straffelovens § 89, til en bøde på 75.000 kr., jf. konkurrencelovens § 23, stk. 1, nr. 1, jf. § 6, stk. 1. Forvandlingsstraffen er fængsel i 30 dage. Landsretten finder, at forhold 4 særligt henset til størrelsen af de involverede økonomiske værdier må anses for en alvorlig overtrædelse af konkurrenceloven, og at forhold 6 efter en samlet vurdering, herunder henset til at der er tale om en enkeltstående fagentreprise af et relativt beskedent økonomisk omfang, må anses for en mindre alvorlig overtrædelse af konkurrenceloven. Ved bødefastsættelsen har landsretten navnlig henset til forholdenes karakter og grovhed, de involverede værdier og oplysningerne om position i virksomheden.

Straffen for fastsættes til en bøde på 50.000 kr., jf. konkurrencelovens § 23, stk. 1, nr. 1, jf. § 6, stk. 1. Forvandlingsstraffen er fængsel i 20 dage. Landsretten finder, at forhold 7 efter en samlet vurdering, herunder henset til at der er tale om en enkeltstående fagentreprise af et relativt beskedent økonomisk omfang, må anses for en mindre alvorlig overtrædelse af konkurrenceloven. Ved bødefastsættelsen har landsretten navnlig henset til forholdets karakter og grovhed, de involverede værdier og oplysningerne om position i virksomheden.

De tiltalte skal hver for sig betale de dem vedrørende sagsomkostninger for begge instanser.

T h i k e n d e s f o r r e t:

Byrettens dom ændres, således at H. Skjøde Knudsen A/S straffes med en bøde på 2.000.000 kr., Jorton A/S straffes med en bøde på 3.000.000 kr., straffes med en tillægsstraf af bøde på 75.000 kr. med forvandlingsstraf af fængsel i 30 dage og straffes med en bøde på 50.000 kr. med forvandlingsstraf af fængsel i 20 dage.

De tiltalte skal hver for sig betale de dem vedrørende sagsomkostninger for begge instanser.

(Sign.)

Udskriftens rigtighed bekræftes. Østre Landsret, den 07-01-2020

Demet Yilmaz

Retsassistent